

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5:50 mesečno.
četrtletno K 16:50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 16. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Prva dolžnost.

V času, ko to pišemo, še vedno ni rešena ministrska kriza. Načelniki raznih opozicionalnih strank rešujejo vladno vprašanje s popolnoma osebnega in strankarskega stališča. Pri tem se pa iz hudobnosti ali iz lahkomišelnosti nočejo zavedati, da je domovina v nevarnosti. Naša država ne more in s svojega interesnega stališča tudi ne sme podpisati mirovne pogodbe z Avstrijo. Vsled aventure d' Annunzia in italijanskih intrig je stopilo Jadransko vprašanje v ospredje in je morda vsled nevarne situacije na Reki, v Dalmaciji in tudi drugod že danes na dnevnem redu mirovne konference. Toda kratkovidni opozicionalni poslanci nočejo tega uvideti in gredo v svoji strankarski strasti tako daleč, da so morali odpoklicati našo delegacijo iz Pariza ne glede na to, da bo morda ravno v njeni nenavzočnosti padla odločitev o biti ali nebiti naše države. In če bi se

v tem času v resnici v naš neprilog rešilo Jadransko vprašanje, tedaj bodo te opozicionalne stranke v svoji strasti šle tako daleč, da bodo rekly: večina je to zakrivila, ker se ni brezpogojno hotela podati dr. Korošču in Protiću. In to bi bil trumf za volitve v konstituanto.

Toda tudi notranjepolitični položaj je zavil v viharne megle. Vladi noče opozicija dovoliti najvažnejših potrebščin samo iz edinega vzroka, ker so te predloge stavili možje iz neopozicionalnih strank. Opozicionalni poslanci, predvsem pristaši Slovenske ljudske stranke ne vprašajo, kaj se predlaga, marveč kdo predlaga. Vsak pravi zastopnik naroda bo pa glasoval za vsak predlog, ki je narodu in državi v korist, čeprav bi ga slučajno predlagal še tako zagrizen Švab ali še tako krvoločan Turčin, ki ima še na vesti toliko grehov proti naši državi.

Vaša krivda bo, gospodje nenarodni zastopniki Slovenske ljudske stranke,

če bodo naša najvitalnejša vprašanja neugodno za nas rešena. Pač ne poznate svoje prve in najsvetejše dolžnosti: ljubezni do domovine!

Dr. V. Kukovec:

Stališče spodnještajerskega okrožja

v zadevi vojno-posojilnega dolga bivše kronovine Štajerske in glede zadolžitve javnih korporacij spodnještajerskih potom bivšega deželnega odbora štajerskega pri komunalnem kreditnem zavodu v Gradcu.

Zastopniki okrajnih zastopov spodnještajerskih sodnih okrajev Brežice, Sevnica, Laško, Kozje, Šmarje, Rogatec, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Gornja Radgona, Št. Lenart, Maribor, Marnberg, Slov. Gradec, Šoštanj, Konjice, Slov. Bistrica, Celje, Vranksko in Gornji grad in občin, ki so obsežene v teh okrajih so zavzeli soglasno sledeče stališče o poročilu predsednika likvidacijske komisije dr. Kukovca glede skupnih dolgov bivše kronovine Štajerske in glede dolgov na avstrijskem vojnem posojilu, s katerimi je bivši štajerski deželni odbor protipostavno obremenil imenovane okrajne zastope in občine pri svojem v to svrhu ustanovljenem komunalnem kreditnem zavodu v Gradcu. Po

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(49)

Ta izjava me je tako potrla, da nisem imela več moči, upirati se mnenju gospoda Gryca. Ta je dolgo nepremično zrl v preprogo, ne da bi kaj rekel. Konečno se je pa vendar zdelo, da je prišel do nekakega zaključka. Izjavil je:

»Navzlic svoji nedolžnosti pa je gospod Grey na nekakšen način vendarle v zvezi z zadevo. Vsled tega bom na vsak način ostal pri načrtu, ki bi ga vam bil sam predložil, če bi ne bili vi tako prijazni, da ste mi prihranili to pot«.

Zdaj je razvil s par besedami ta načrt ter končal s resnim svarilom.

Rada sem mu obljubila, da ga bom ubogala. Vsaj mi je vendar ostalo upanje, da se bo konečno še razjasnila tema, in sicer z mojo močjo!

»Ničesar ne bom podvzela brez vašega privoljenja«, sem izjavila. »Popolnoma sem si v svesti, kako nevarna je ta preiskava in kakšna nesreča more nastati, če bi se izvedelo za naš poskus, predno imamo dovolj dokazov, da ga moremo upravičiti«.

»Torej imejte potrpljenje, draga gospodična. Skušal bom za se in za vas dobiti pojasnila o gotovih točkah, in če — komaj sem se upala dihati — če ostane le najmanjši dvom, bova zopet govorila in...«

Vsled izpremembe, ki se je vršila v meni in ki jo je pač opazil, ni mogel končati svojega stavka. Obrnil se je proti meni z nekako strogostjo ter izjavil:

»Devetstodevetindevetdeset šanz proti eni sami je, da se bo moje bodoče sporočilo na vas glasilo: Bodite pripravljeni na obsodbo gospoda Duranda. Le ena neskončno majhna šanza preostane za nasprotno možnost. Če navzlic temu upate v to, tedaj morem le občudovati vaš pogum in veliko zaupanje, ki ga imate do vašega nesrečnega ljubimca!«

S to polovično vzpodbudo sem se morala zadovoljiti. Tako velik je bil osebni vpliv tega moža na me, da sem odšla — čeprav mi je potrdil še toliko mojih mnenj — manj zaupljiva, nego sem prišla k njemu. In v tem strahu, ki je nastal za me vsled tega pogovora, sem morala ostati še mnogo dni, dokler se ni dogodil nepričakovan dogodek.

Deseto poglavje.

Predno govorim o dogodkih, ki so se vršili po preteku štirinaestih dni, moram na kratko to omeniti, kar se je dogodilo med tema dvema tednoma.

Ničesar ne morem omeniti, kar bi zboljšalo položaj gospoda Duranda ali razkrinkalo gospoda Greya. Upali smo, da bodo vsled izjav gospoda Fairbrotherja prišla na dan dejstva, ki bodo odvrnila sum od moža, proti kateremu so bila zdaj edinole naperjena. Toda gospod Fairbrother je ležal še vedno bolan v Novi Mehiki. Vse, kar se je

moglo o njem izvedeti, je vsebovalo kratko pismo, ki ga je narekoval na postelji. V tem je potrdil, da je bil diamant, ki ga je bil dal svoji soprogi, edin svoje vrste, da ga je bil kupil na Francoskem; da ničesar ne ve o podobno vdelanem kamnu in da je ponarejeni kamen, če je po njegovem lastnem opisu brušen in vdelan, skoro gotovo dala napraviti njegova žena v ehi izmed newyorških delavnic ter ga je potem podložila namesto pristnega. Ona namreč ni navajena, pošiljati po nekaj, kar more dobiti v mestu samem, izven mesta. Potem je sledil opis. Ta je popolnoma soglašal z lastnostmi, ki smo jih vsi poznali.

To mi je povzročalo mnogo skrbi. Javno mnenje bo seveda ponavljalo mnenje Fairbrotherjevo. In treba bi bilo že prav neoporočnih dokazov, da se nadomesti tako logično in enostavno mnenje s tako prisiljenim in navidezno fantastičnim, kakor je bilo ono, na katerem je temeljila moja teorija. Vendar pa često prekaša resnica vse izrodke fantazije. In ker sem popolnoma zaupala gospodu Grycu, sem zadrževala svojo nestrpnost en teden, da skoro dva tedna, dokler ni mojega vedno večjega razburjenja, ker se je zadeva tako zavlačevala, in moje hitro naraščajoče bojzani, da nameravajo kaj zlega storiti gospodu Durandu, naenkrat prekinilo sporočilo gospoda Gryca, ki je takoj nato tudi sam prišel.

(Dalje prih).

§ 20 štaj. dež. r. z dne 26. februarja 1861, št. 20 d. z., je potreben sklep deželnega zbora za obremenitev dežele s kreditnimi operacijami in ima deželni odbor po § 26 voditi le navadne tekoče upravne posle. Po § 81 zakona o okrajnih zastopih z dne 14. junija 1866, št. 19, d. z., se sme obremeniti okraj le vsled sklepa voljenega okrajnega zastopa za nujne svrhe lastnega okolišja po pritrditvi deželnega odbora kot nadzorovane oblasti in je za obremenitev občin merodajen občinski red v smislu zakona z dne 2. maja 1864, št. 5 d. z., zlasti §§ 34 in 75, ter je obremenitev odvisna od odobritve deželnega odbora.

Dolžnost deželnega odbora je, prepovedati protizakonito obremenitev. Niti bivša kronovina Štajerska kot taka, tem manj pa njeni okrajni zastopi ali občine po citiranih zakonih niso smeli prevzeti dolgov za serho, ki je bivstvu teh avtonomnih korporacij popolnoma tuja, zlasti za nabavo orožja in drugih vojnih sredstev v svetovni vojni v prilog Habsburški dinastiji.

Štajerski deželni zbor je bil zaključen koncem meseca julija 1914 in nikdar več ni bil sklican. Akoravno si je bil deželni odbor štajerski v svesti nedopustnosti obremenitve dežele in javnih korporacij z avstrijskim vojnim posojilom, vendar je iz stališča dinastičnih interesov kršil predpise gori citiranih zakonov ter imenom vojvodine štajerske brez sklepa deželnega zbora podpisal znatne svote avstrijskega vojnega posojila. Nadalje je v seji 8. novembra 1916 glasom objave 23. decembra 1916, dež. zak. št. 129, sklenil ustanovitev posebnega komunalnega kreditnega zavoda vojvodine Štajerske, katerega namen je dovoljevati v deželnih zadolžnicah posojila javnim korporacijam samo v svrhu podpisovanja vojnih posojil. Po § 36 pravil si je pridržal deželni odbor odločitev glede vseh teh posojil. Jamstvo za ta zavod bi imela prevzeti dežela Štajerska, kakor hitro bi bil sklican deželni zbor in bi bil storil tozadevni sklep, kar se pa nikdar ni zgodilo. Vendar je ukazal deželni odbor vsem okrajnim in občinskim zastopom, naj nemudoma sklepajo o podpisovanju zneska vojnih posojil v visokosti 5 do 10 kratnega direktnega davka, ki je predpisan vsemu prebivalstvu na leto v občinah in v okraju.

Deželni odbor je izjavljal v dotičnih uradnih dopisih, ki so v izvirniku na razpolago, da se ne gre za nikakšno obremenitev javnih korporacij, ampak za dobičkanosno naložbo, ter je z vsemi mogočimi sredstvi vplival na sklepanje zastopstev javnih korporacij v tem smislu ter si dal predložiti v odobritev dotične sklepe, katere je sam izsilil. Deželni odbor ni upošteval, da se niti pri občinskih zastopih niti pri okrajnih zastopih sklepi niso izvršili glasom predloženih zapisnikov po ustavnih predpisih. Ni preskušal sklepov, kateri so bili po velikem številu neveljavni tudi v formalnem oziru. Odobril je tudi zadolžitev javnih korporacij kljub protestu slovenskih zastopnikov takih javnih korporacij, na primer okrajnega zastopa rogaškega. Odobril je tudi ukrepe nekompetentnih začasnih komisarjev okrajnih zastopov brežiškega, konjiškega, celjskega in začasnih komisarjev mnogoštevilnih občin. Tudi ni zahteval učinkovitega plačila, ampak je cela transakcija bila le fikcija. Občine in okrajni zastopi niso prejeli vojno-posojilnih papirjev ter jim niso bili individualno pridržani in odkazani pred razpadom avstro-ogrske monarhije.

Imenovane korporacije toraj brez ozira na protizakonito sklepanje o obremenitvi z vojnimi

posojili takih posojil efektivno niso izplačanih dobile v nobeni obliki in bi bila proti vrednosti, ki bi se imela izdati v obveznicah štajerske dežele, tudi le fiktivna, ker bi veljavnost izdavanja deželnih zadolžnic bila odvisna po § 5 pravil komunalnega kreditnega zavoda še le od pravičnega sklepa deželnega zbora, do katerega pa nikdar ni prišlo in priti ne more. K likvidaciji imenovanega komunalnega kreditnega zavoda spodnještajersko okrožje nikdar ni bilo povabljeno, ampak ste prevzeli dotični komunalni kreditni zavod v svojo last in odgovornost srednje in gornještajersko okrožje, kateri sta se konstituirali 3. novembra 1918 v Gradcu kot Nemška Štajerska dežela nasproti slovenski Štajerski, ki obsega po večini le spodnještajersko okrožje in je po narodni samoodločbi in mirovni pogodbi pripadla kraljevini SHS.

Ker bi po članu 200 mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo mogla priti v poštev delitev javnih dolgov lastnih administrativnemu okrožju bivše štajerske kronovine od katere je spodnještajersko okrožje pripadlo kraljestvu SHS, opozarjajo zastopniki imenovanih spodnještajerskih okrajev in občin, da se ne gre v predležem slučaju za zakonito ustanovljen javni dolg, niti v kolikor je deželni odbor graški po mesecu juliju 1914 v imenu dežele Štajerske podpisal vojno posojilo niti v kolikor je obremenil s takim vojnim posojilom še posebej posamezne spodnještajerske občine in okrajne zastope pod imenom neustavno ustanovljenega, sedaj od deželnega sveta graškega prevzetega komunalnega kreditnega zavoda vojvodine Štajerske. Na zboru v Celju 12. septembra 1919 so delegati spodnještajerskih okrajnih zastopov in občin z ozirom na vse to soglasno sklenili, da ne priznajo nikakih obveznosti iz zgornjih naslovov ter prepuščajo deželnemu svetu v Gradcu in eventualnim krivcem ureditev zgornjih zadev.

Političen pregled.

Ministrska kriza. O položaju v Beogradu poročajo »Slov. Narodu«: Tekom razgovorov dr. Draže Pavlovića za sestavo koncentracijskega kabineta se je pri radikalnih pojavil odločen odpor. Koroščeva grupa pa se je po prvotni izjavi za Pavlovićevo koncentracijsko ministrstvo zopet pomaknila na svojo staro dvomljivo politiko, ki prizadeva državi toliko škode, to je izjavila je, da mora počakati, da se pogode demokrati in radikalci. — Razgovor s strankami se nadaljuje, vendar se kriza vleče kakor da bi bila v permanenti. Zanimanje političnih krogov se je v prvem redu obrnilo na pričakovani prihod ministra zunanjih zadev dr. Ante Trumbića in Nikole Pašića, ki imata dospeti jutri iz Pariza. Pozvana sta od ministrstva, da poročata zlasti glede spornih točk mirovne pogodbe z Avstrijo. Vendar je brez dvoma, da pričakuje radikalna stranka svojega vrhovnega poglavarja in da bo potem uravnala svojo nadaljno politiko. Znano je, da opazujeta Nikola Pašić in Stojan Protić politična vprašanja na različne načine in ni izključeno, da pride pri radikalcih do drugačne orientacije. En del radikalcev že sedaj odkrito forsira mesto Stojana Protića kandidato Nikole Pašića za ministrskega predsednika. Ker je iz vsega tega razvidno, da se utegne kriza zavleči še bolj in da ti ljudje ne nehajo s svojo frivolno igro, se vedno resnejše diskutira vprašanje vojaškega šefa središnje vlade, ter se pritem razmišlja, kaj je za državo ugodnejše ali neprestana kriza brez proračuna v trenutku največje zunanje nevarnosti, ali pa vlada, ki nima demokratičnega temelja in upravne inicijative, pa vsaj trdno smer za potek najvišjih državnih poslov, če tudi ne one parla-

mentarne odgovornosti, ki je potrebna za demokratični režim. Splošno se sodi, da bo regent samo v silebranu v najvišjem interesu države posegel po tem poslednjem sredstvu ter bi se morala odgovornost za to naprtiti pred narodom in vestjo vseh poštenih državljanov trmoglavo opoziciji, zlasti onim v njej, ki s svojo dvomljivo politiko skušajo ribariti v kalnem in neprestano sčuvajo radikalce proti demokratu, da bi pri tem delu na račun celega naroda čim več dosegli za svojo stranko. Da bi mogel gospod Pašić ali Protić sestaviti kakršenkoli kabinet je seveda izključeno. Obstoji pa še vedno kombinacija, da se po eventualnem ponesrečenju Pavlovićeve misije in predno bi se poseglo po zadnjem sredstvu in pozvalo vojvodo Mišića, da se poprej še enkrat poskusi s koalicijskim kabinetom pod predsedništvom zastopnika večine in sicer najbrže dr. Draškovića.

Dnevne novice.

Potrebno izseljevanje iz Avstrije. Nemški listi poročajo: Državni kancelar dr. Renner je izjavil v pogovoru z dopisnikom »Daily Maila«, da je Nemška Avstrija dolžna Angliji veliko zahvalo. On prosi angleški narod, naj dovolji avstrijskim delavcem, da pridejo na Angleško delat, kajti če bi Anglija in Amerika to zabranili Avstriji, bi polovica avstrijskega prebivalstva poginila vsled splošnega pomanjkanja. — To je torej oficijelno mnenje državnega kancelarja dr. Rennerja, ki je podpisal mirovno pogodbo v St. Germainu. Beda v Avstriji je morala doseči vrhunec, če se bo morala polovica prebivalstva izseliti iz domovine ter iti s trebuchom za kruhom v ono deželo. Menda ne kriče zdaj več »Gott strafe England«, marveč »Gott segne England«. In mi se le čudimo, da se najdejo še vedno ljudje, ki jim je Avstrija ideal. Posebno prebivalstvo na Koroškem naj bi si to izjavo avstrijskega drž. kancelarja zapisalo za uho. Interesantno bo, kadar bodo prej tako ošabni Celovčani — če Celovec pripade Avstriji! — povezali svoje culice ter šli na Angleško prosit kruha, ki ga nam v Jugoslaviji ne manjka.

Grozna stanovanjska beda na Dunaju. »Neues Wiener Tagblatt« piše, da kampirajo na Dunaju in okolici ob progah raznih železnice tisoči in tisoči železničarskih rodbin, ki so prišli iz narodnostnih držav, kamor jih je gonila nemška ekspanzivna politika. Deloma spe v vagonih, večinoma pa pod milim nebom, zaviti v vreče. »Neues Wiener Tagblatt« pristavlja: »Sedaj je mogoče, pod pogojem zadostne prehrane, v solnčni jeseni ta način življenja popolnoma zdrav, toda v kakšen položaj pridejo ti tisoči železničarskih rodbin prihodnjo zimo v nezakurjenih vagonih, polnih prepiha.« Nam se smilijo te nedolžne žrtve nezmyselne vsenemške politike in svetovne vojne. Vendar smo pa navedli to dejstvo, da naši ljudje vedo, da so drugje razmere naravnost obupne.

Avstrijski Nemci jemljejo slovo od vzhoda. Dr. Renner je zelo gostobeseden, odkar je prišel iz St. Germaina. V pondeljek je sprejel zastopnike časopisja ter jim obrazložil dela, ki jih namerava v prihodnjem času izvršiti vlada. Pri tem je konečno izjavil: »Ker je naša misija na vzhodu končana, moramo opustiti to kolonizatorično funkcijo, pri kateri nismo imeli niti ene mirne ure, nikdar pravega haska... Da se obrnemo tudi proti zahodu, se pravi, da bo potrebno, da se bolj brigamo za probleme zahoda, da se naša mladina uči več svetovnih jezikov in da pride naša inteligenca bolj v veliki syet.« Dr. Renner je torej priznal velik fiasko nemške kolonizacije. Zdanaj smo že vedeli, da hočejo Nemci s pomočjo kolonizacije zavladati svetu. To nemško kolonizacijo so sistematično gojili v celem svetu. Na Ruskem in Poljskem, pa tudi pri nas na Slovenskem so cele kolonije nemških naseljencev, ki so potem na vse mogoče načine širili svojo nemško kulturo, ki se je posebno v svetovni vojni izkazala. Prepričani smo, da se bodo Anglija, Amerika in Francija dobro zavarovali pred tem novim nemškim »Drangom nach dem Westen«.

Dr. Kamnikerjev slavospev. V sredo je pričel radgonski dr. Kamniker, varovane nekaterih gospodov pri ljubljanski vladi, v graški „Tagespost“ priobčevati dolgo klobaso, ki jo je prinesel iz Germaina. V tej svoji klobasariji na dolgo in široko pripoveduje svoje težavno in trudapolno delo v boju za nemške meje. S tem si hoče postaviti spomenik nevenljive slave, ki mu ga mi privoščimo. Na vsak način ima pa dr. Kamniker še veliko bodočnost v srečni Nemški Avstriji.

Stariši, ali vam ni žal otrok? „Slovenski Gospodar“ piše, da so v Beogradu izdelali nov šolski načrt, ki je protiverski in proticerkveni in javno razžaljenje našega vernega in cerkvi udanega ljudstva. Da je pa ta načrt proticerkven in protiversk, je vzrok ta, da je v tem novem načrtu preskrbljeno za to, da v šoli ne bodo komandirali duhovniki in njihove kuharice. Poprej so razni krajni, okrajni in deželni šolski sveti, v katerem so duhovniki kot zastopniki cerkve in njihovi politični privrženci nastajali, predstavljali in odstavljali naše učitelje. Pri nastavitvah učiteljstva ni šlo za strokovno kvalifikacijo posameznega učitelja, marveč za politično kvalifikacijo. In dogajalo se je, da se je moral učitelj, če je hotel dobiti službo v kakem kraju, najprvo predstaviti župnikovi kuharici in pa ženi klerikalnega predsednika krajnega šol. sveta. Če je zadobil milost v očeh teh dveh komandez, tedaj je bil na konju. Novi zakon pa določa, da pri nastavljanju učiteljstva odločuje država, kateri je merodajna edine strokovna kvalifikacija. Vsem je še v spominu, kako je delala klerikalna stranka z učiteljstvom. Vsak hlapec je bil boljše plačan in je imel več pravic nego naš ljudskošolski učitelj. Jugoslavija pa potrebuje krepkih značajev in te more vzgojiti edino svoboden in dobro plačan učitelj. Klerikalci naj pa le navdušujejo ljudstvo za ono cerkev, katere glavni v zvezi z našo največjo sovražnico Italijo še do danes ni priznal naše Jugoslavije.

Novi bankovci. Iz Beograda poročajo: Nadzornik ministrstva za finance odide v spremstvu višjega uradnika Narodne banke v Pariz, da prepeljata v domovino tretji transport novih državnih bankovcev. Tiskanje bankovcev v Parizu se živahno nadaljuje. Pospešujejo se tudi dela v Zagrebu in Pragi. Dosedaj je natisnanih 1.200.000 dinarjev.

Na državni realni gimnaziji v Celju se prične novo šolsko leto 1919/20 s 1. oktobrom. V novem poslopiju, kamor se preseli zavod, je še toliko popravil, da bodo komaj do konca septembra končana. Staršem in dijakom se radi tega naznanja sledeče: Vpisovanje na novo vstopivših učencev v I. razred se vrši 1. oktobra od 8.—9. ure. Kar nato je sprejemni izpit iz slovenščine in računstva, iz veronauka pa le pri zadostnem ali nezadostnem redu. Zadnje šolsko izpričevalo in krstni list je na vsak način predložiti. Vpisovanje v II. do VIII. razr. je 1. oktobra od 8. do 10. ure. Učenci s ponavljalnim izpitom se oglašijo pri svojem strokovnem učitelju 2. oktobra ob 8. uri. 3. oktobra je slovesna služba božja, 4. oktobra se prične pouk.

Mestno knjigovodstvo in mestna blagajnica imata pričeni od ponedeljka, 22. t. m. uradne ure od 8. do 14. Za stranke poslužeta obadva urada od 8. do 13. ure.

Pri Sv. Križu nad Dravogradom za 28. t. m. napovedani veliki ljudski shod se radi prireditve velikih narodnih slavnosti v Doberlivasi končno veljavno preloži na nedeljo dne 5. oktobra t. l.

Sejmske pristojbine. V seji sosveta z dne 30. avgusta t. l. je bilo soglasno sklenjeno, da se na sejnih v mestu Maribor pobirajo nastopne pristojbine za: 1 bika, 1 voľa, 1 kravo in 1 konja po K 2.—; 1 tele po K 1.—; 1

kozy po K —50; 1 ovco po K —50; 1 prešiča pod 20 kg po K —50; 1 prešiča nad 20 kg po K 1.—.

Sokolski vestnik

Sokolska veselica v Studencih pri Mariboru se bo vršila v nedeljo dne 21. t. m. ob 15. popoldne na vrtu nekdanje šulverajnske šole. Pripravljalni odbor je že pridno na delu. Na veselichem prostoru bo šotor za vino, pecivo, jestvine, kavarna itd. Tudi za kadilce bo preskrbljeno. Na vzporedu je telovadba, razne ljudske zabave in ples. Vabimo torej vse prijatelje Sokola, da se z nami poveseležijo!

Mariborski „Sokol“ naznanja, da se v nedeljo dne 21. t. m. zbira vso članstvo, članice in naraščaji ob 14. (2.) uri popoldne v Narodnem domu, odkoder je potem skupni odhod ob 1/2 15. (3.) uri v Studence na telovadišče. Članstvo z društvenimi kroji je dolžno, tega zleta se polnoštevilno udeležiti. Odbor.

Zveza jugoslovanskih železničarjev, podružnica Maribor

priredi dne 5. oktobra 1919 ob 15. uri v vseh javnih prostorih Narodnega doma v Mariboru

veselico

s godbo, petjem, šaljivo pošto, plesom, vinsko trgatvijo in srečolovom.

Opozarjajo se vsa narodna društva na to prireditev in se prosi, da se ozira na to veselico.

Vse narodnjake in prijatelje društva prosimo za prostovoljne prispevke in darila za srečolov in si dovoljujemo opozarjati slavno občinstvo na veliko važnost te narodne organizacije. Prispevki in darila za srečolov se bodo pobirala od članov Zveze s polami, ki so žigosane in podpisane od predsedstva podružnice. Dotični cenjeni darovalci, h katerimi ne pridejo člani s polami, naj blagohotno pošljejo darila na hišnika Narodnega doma v Mariboru s tozadavnim naročilom.

Vabimo vsa društva in korporacije, da opozorijo člane na to prireditev.

Občinstvu se bo nudil lep večer.

Šport.

Revanša „Čakovačka omladina“ — „Rote Elf“ 6:1 (2:0). Čakovački gosti so nam s svojim prihodom v Maribor priredili izborno športno zabavo, katere je gotovo vsakemu gledalcu ugajala. Igra se je v celoti vršila v polovici tukajšnjega nemškega kluba, očitno znamenje, da je Čakovec v premoči. Kombinacija omladine je bila izborna, istotako tehnika. Pred nemškim golom je prišlo večkrat do hudega boja, ki se je navadno končal v prid Čakovčanov. Prva polovica je prešla s popolno zmago omladine. V drugem polčasu je postal „Rote Elf“ bolj energičen in poostri svoj napad, a brez vsakega uspeha, čeravno so parkrat ogrožili Čakovski goal. Pričakoval se je rezultat 6:0. V sled neprevidnosti pa se je dotaknil levi branitelj „Čak. oml.“ v kazenskem prostoru žoge z roko, na kar je bil diktiran „enajstec“, ki je prinesel marib. klubu enega gola, ki pa je ostal edini. Igra se je končala v prid „Čakovačke omladine“ z izidom 6:1. Kotov je bilo na strani marib. kluba 11, na drugi samo 2. Sodnik g. RueB je igro kakor vedno mojstrsko

vodil. Čakovačkim gostom se zahvaljujemo za njih izvrstno igro in želimo, da posetijo kmalu zopet naš Maribor. S. L.

Obrtni in trgovski vestnik.

Naši premogokopi. V Sloveniji je 12 premogokopov, ki dajo dnevno 340 vagonov (največ trbovljski t. j. 150 vagonov), Premogokopi v Hrvatski in Slavoniji morejo dati dnevno 40—50 vagonov, a oni v Bosni preko 200 vagonov. Premogokopi pri Pečuhu dajali so pred vojno po 250 vagonov, a zda komaj 140, pa produkcija se stalno dviguje. Timoški premogokopi v Srbiji dajo dnevno 50 vagonov najboljšega premoga, dočim še senjski za nekaj časa mirujejo ker so od Nemcev poškodovani. Naša država potrebuje za srednji železniški promet 700—800 vagonov. Ker se produkcija stalno dviguje, bo polagoma tudi industrija kaj dobila.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Anglija dobila mandat, da nastopi proti d' Annunziu.

Lugano, 17. september 1919. Vrhovni zavezniški svet, ki se je na svoji včerajšnji seji bavil z reškimi dogodki, je v soglasju z vsemi zastopniki antantinih držav poveril Angliji nalogo, da nastopi proti d' Annunziu. Danes ali jutri bo odplulo večje število angleških bojnih ladij proti Reki, da napravi konec d' Annunzijeve pustolovščini.

D' Annunzio v Reki.

Lugano, 17. septembra 1919. „Avanti“ piše, da so italijanska vlada, vsaj pa nekateri odgovorni državniki vedeli za načrt d'Annunzia.

Pariz, 17. septembra 1919. Gauvain se v uvodniku lista „Journal des Débats“ v reškem vprašanju zavzema za Jugoslovane in veli, da ne zadostuje, povsod kričati, da je Reka vseskozi italijanska. To je treba drugače dokazati, nego z nastopi, ki jih izvršujejo brezvestni agenti. Članek se končuje z grajo mirovne konference, ki sklepov, izdanih že 9. avgusta od generalne komisije, ni izvedla. „Intransigent“ pravi: Položaj je bil v soboto komičen, včeraj vznemirljiv, danes pa resen. Iz Rima javljajo, da je stališče vlade vsled d'Annunzijevega puča močno omajano.

Položaj na Ogrskem.

Dunaj, 17. septembra 1919. Nemško-avstrijski poslanik v Budimpešti, Cnobloch, je došel včeraj iz Budimpešte. Poročal bo državnemu kancelarju o položaju na Ogrskem, predvsem o zahodnoogrskem vprašanju. Ker antanta še vedno ni priznala Friedrichovega kabineta, se trudi sestaviti ministrstvo, ki bi ga antanta potrdila. Na čelo tega ministrstva naj bi stopil bivši notranji minister, baron Sigmund Perenyi. V budimpeštanskih poučenih krogih z gotovostjo izjavljajo, da bodo Romunci v par dneh izpraznili Budimpešto.

V nedeljo javna telovadba Sokola v Studencih!

MALA OZNANILA.

Hrana in stanovanje se odda. Breg št. 26 (prej Uferstrasse št. 26). 3-3

Kupi se eden pokrit in dva štajerska voza, a reflektira se samo na lahke voze v dobrem stanju. Ponudbe naj se pošljejo na Wohlmut, hotel »Meran« v Mariboru. 2-2

Pozor! Ugodna prilika! Maturant, Tržačan, sprejema instrukcije predmetov ljudskih in meščanskih šol ali nižje gimnazije, poučuje tudi italijanski jezik. Cenj. ponudbe pod »Neodrešenec« na upravo lista. 2-1

Javna dražba.

V »Vojaškem skladišču za posteljno opremo« v Melju. Kriehuberjeva ulica št. 7 se vrši

dne 22. septembra 1919

ob 8. uri javna dražba okoli 3850 kg nerabljenih polomljenih vojnih lesenih postelj, ki so deloma za kurjavo deloma pa kot mehke les uporabljive v druge svrhe. Dalje 575 kg železja, kot ostankov železnih postelj.

Reflektanti naj bodo pravočasno na mestu.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spaln in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapčanega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Stolni trg št. 6.

Svoboden ogled!

Ceniki zastoj!

Rogaška Slatina

Tempel vrelec.

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelec.

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic in sladkorni bolezni.

Donati vrelec.

Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška Slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh *alkalično-saliničnih rudninsko-kisljeh slatin* najbogatejša na ogljikovi kislini. Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška Slatina

je najboljše namizna in zdravilna mineralna voda, katere nima nikdar slabega okusa ali duha.

Agitirajte za naš list!

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam,

da se v moji opekarni v Lajtersberku zopet redno posluje in je pri meni dobiti vsakovrstna strešna ter zidna opeka.

3-3

Franz Derwuschek, opekarna, Lajtersberk